

Magna Charta Universitatum

Preambuła

My, niżej podpisani Rektorzy Uniwersytetów Europejskich, zgromadzeni w Bolonii z okazji 900-lecia najstarszego Uniwersytetu w Europie, cztery lata przed ostatecznym zniesieniem granic między krajami Wspólnoty Europejskiej, mając nadzieję na ścisłą współpracę między wszystkimi narodami Europy i wierząc, że narody i państwa będą coraz bardziej świadome roli uniwersytetów w zmieniającym się i coraz bardziej internacjonalistycznym społeczeństwie, stwierdzamy, że:

1. przyszłość ludzkości - widziana z perspektywy kończącego się tysiąclecia - zależy w dużej mierze od rozwoju kulturalnego, naukowego i technicznego, zaś rozwój ten jest efektem działań ośrodków kultury, wiedzy i badań naukowych, takich jak uniwersytety;
2. zadanie uniwersytetów polegające na przekazywaniu wiedzy młodym pokoleniom oznacza dziś także służbę na rzecz całego społeczeństwa, zaś rozwój kulturalny, społeczny i gospodarczy społeczeństwa wymaga, w szczególności, znaczących inwestycji w dziedzinie kształcenia ustawicznego;
3. uniwersytety muszą przekazywać przedstawicielom przyszłych pokoleń taką wiedzę i umiejętności, które nauczą ich, a pośrednio także innych, poszanowania pełnej harmonii ich naturalnego środowiska i życia jako takiego.

Proklamujemy - z intencją dotarcia do wszystkich państw i do świadomości wszystkich narodów - *podstawowe zasady*, które muszą, teraz i zawsze, stanowić podstawę działalności uniwersytetów.

Podstawowe zasady

1. Uniwersytet jest instytucją autonomiczną, wokół której koncentruje się życie społeczne, niezależnie od tego, w jaki sposób - ze względu na położenie geograficzne i tradycję historyczną - społeczeństwo jest zorganizowane; uniwersytet - realizując badania naukowe i kształcenie - tworzy, wspiera i upowszechnia kulturę.

Aby sprostać potrzebom otaczającego świata, realizowane na uniwersytecie badania naukowe i kształcenie muszą być - pod względem motywów ich realizacji oraz przekazywanych treści - wolne od wszelkich wpływów politycznych i uwarunkowań ekonomicznych.

2. Kształcenie i badania naukowe na uniwersytetach muszą stanowić nierozłączną całość, ponieważ tylko w ten sposób nauczanie może nadać za zmieniającymi się potrzebami i wymaganiami społeczeństwa oraz postępem nauki.

3. Swoboda badań naukowych i kształcenia jest podstawową zasadą działalności uniwersytetów, a rządy i uniwersytety – w ramach posiadanych uprawnień i możliwości – muszą zapewniać poszanowanie tej fundamentalnej zasady.

Odrzucając nietolerancję i będąc stale otwartym na dialog, uniwersytet jest idealnym miejscem obcowania nauczycieli, zdolnych dzielić się swą wiedzą i wyposażonych w odpowiednie narzędzia jej rozwijania przez badania i wdrożenia, oraz studentów, mających prawo, możliwości i chęć wzbogacania tą wiedzą swoich umysłów.

4. Uniwersytet - jako instytucja odpowiedzialna za utrwalanie europejskiej tradycji humanistycznej - stale dba o tworzenie wiedzy uniwersalnej, a realizując swoje powołanie, przenika granice geograficzne i polityczne oraz potwierdza konieczność poznawania i wzajemnego oddziaływania na siebie różnych kultur.

Środki

Osiągnięcie zamierzonych celów zgodnie z powyższymi zasadami wymaga skutecznych środków, odpowiadających istniejącym warunkom.

1. Dla zachowania swobody badań naukowych i kształcenia wszyscy członkowie społeczności akademickiej muszą być wyposażeni w odpowiednie narzędzia umożliwiające korzystanie z tej swobody.
2. Zasady i tryb zatrudniania nauczycieli akademickich oraz uregulowania dotyczące ich statusu muszą być podporządkowane zasadzie, że praca dydaktyczna i badania naukowe są nierozłączne.
3. Każdy uniwersytet musi - wyjąwszy szczególne okoliczności - zapewnić swoim studentom swobody akademickie oraz zagwarantować warunki sprzyjające rozwojowi kulturalnemu i zawodowemu studentów, zgodnie z ich oczekiwaniami.
4. Uniwersytety - szczególnie europejskie - za warunek stałego postępu wiedzy uważają wymianę informacji i dokumentów, a także wspólne projekty sprzyjające postępom w nauczaniu.

Dlatego, tak jak w początkowym okresie swojej historii, uniwersytety wspierają wymianę nauczycieli i studentów; co więcej, uważają ogólną zasadę równoważności stanowisk, dyplomów, wyników egzaminów oraz standardów pracy naukowej jako podstawową zasadę warunkującą spełnienie ich misji w obecnie panujących warunkach.

Niżej podpisani rektorzy, w imieniu swoich Uniwersytetów, podejmują się uczynić wszystko, co jest w ich mocy, aby zachęcić poszczególne państwa, a także zainteresowane organizacje międzynarodowe, do konsekwentnego kształtowania swojej polityki w oparciu o niniejszy dokument (*Magna Charta*), wyrażający jednomyślnie, w sposób nieskrępowany ustalone i przekazane do publicznej wiadomości przesłanie Uniwersytetów.

Bolonia, 18 września 1988 r.